

SIELUKAS KUUBA

RIL-seniorit Kuubassa lokakuussa 2016

Varhain 17.10.2016 kokoontui Helsinki Vantaan lentoasemalle 13 RIL-senioreiden pariskuntaa ja Albatross-matkatoimiston opas päämääränään Kuuban Havanna, jonne lennettiin Amsterdamin kautta.

Ensimmäisenä aamuna aloitettiin kahden päivän pituinen tutustuminen Havannan nähtävyyksiin. Katsottiin mm. vallankumousaukio, vanha kaupunki aukioineen ja Hemingwayn suosima baari, rantakatu Malecon, kaupungin puisto ja tanssikoulu sekä yliopisto. Olipa tietenkin käytävä myös tupakkatehtaassa. Kaupungilla kurvailtiin ennen vallankumousta Kuubaan tuoduilla amerikanraudoilla, joita on pidetty käyttökunnossa ehkä enemmän tilanteen luomasta pakosta mielikuvitusta käyttäen kuin halusta entisöidä klassikkoautoja. Autoissa saattaa olla jäljellä vanha rattivaihteen tanko ja lattiassa Volgan vaihdelaatikosta peräisin oleva lattiavaihde. Moottoreita on osittain alkuperäisistä laitetuista aina Volgaan, Mersuun ja ties mihin. Autojen laittajat osaavat asiansa ja ulkoa päin menopelit ovat kauniita kuin aikoinaan olivat Chevyt, Dodget, Cadillacit jne. Ääni ja pakokaasujen tuprahdukset ovat 50-luvulta.

Toisen Havanna-illan päätteeksi olimme kaikki valinneet Buena Vista Social Club konsertin. Siellä tungokseen asti täyden ravintolasalin esiintymislavalle ja lattialle marssitettiin parin tunnin ajan paikallisia salsan ja lattarimusiikin nuoriakin, mutta enimmäkseen iäkkäitä osajia. Konsertin melutaso ylitti varmasti kaikki eurooppalaiset normit!

Havannasta siirryttiin bussilla länteen päin Vinjalesin laaksoon. Sen alueella tutustuimme Unescon biosfääriohjelmaan päässeeseen Las Terazasin alueeseen. Täällä on aikoinaan tuotettu kahvia Afrikasta tuotua orjatyövoimaa hyödyntäen. Kahvin viljely on nykyään vähäistä. Sen sijaan tupakka on edelleen tärkeä viljelykasvi sikareiden tuotannon takia.

Yövyimme perhemajoituksessa, joka on yksi harvoista sallituista yksityisyrittämisen muodoista. Aivan yksityistä ei tämäkään ollut, sillä valtio pitää sormensa ainakin meidän kaltaisemme ryhmän majoittamisessa. Yrittäjän pitää maksaa vuosittainen kynnyksraha saadakseen harjoittaa majoittamista. Vinjalesin erikoisuuksiin kuuluu maanlaisella joella tehty lyhyt moottoriveneajelu.

Matkaa jatkettaessa meille esiteltiin toinen yksityisyrittäjyyden muoto: tupakkaviljelmä ja tilan oma sikaritehdas. Yrittämisen kannattavuudesta emme päässeet perille, mutta tupakkafarmarin autokatoksessa seisoi uudenkarhea kiinalainen Geely henkilöauto (Geely osti Volvon Fordilta 2010). Farmari esitteli meille sikarien valmistusta ja tarjosi savuiset maistiaiset.

Tupakkafarmari keskittyy sikarin valmistukseen

Viidennen matkapäivän aikana siirryttiin noin 400km itään ja Kuuban etelärannalle Trinidadiin. Karibian meren ääreen. Kaupunkia kutsutaan Kuuban ulkoilmamuseoksi. Komeita ovat vieläkin entistetyt sokeriparoneiden kartanot, jotka nousivat alueelle Afrikasta rahdatun orjatyövoiman avulla. Täällä syöty hummerilounas jäi mieleen. Ja taas soi salsa. Halukkaille tarjoutui lounaan aikana tilaisuus tanssahdella pöytien välissä. Ennen lounasta käytiin aperitiivilla Canchanchara-baarissa, jossa samannimistä juomaa tarjottiin pienistä keramiikkakupeista. Taas saimme makua yhdestä Kuuban kolmesta ”terveystuotteesta”. Rommin lisäksi ne ovat tupakka/sikarit ja sokeri.

Hummeria tarjottiin museokattaukselta

Trinidadissa saimme myös vilkaisun tavallisen kuubalaisen elämään, kun kävimme paikallisoppaan johdolla hyvin vaatimattomassa pienessä kulmakaupassa. Siellä myydään säännösteltyjä määriä perustarvikkeita (riisiä, ruokaöljyä, pesuaineita yms.) edullisella eli valtion subventoimalla hinnalla. Tässä kohtaa on hyvä todeta, että maassa on kahden valuutan järjestelmä: Vaihdeettava peso on noin euron arvoinen ja ostovoimaltaan 25 kertaa paikallista pesoa vahvempi.

Myös Trinidadissa olimme perhemajoituksessa. Vinjalesiin verrattuna kahden yön pysähdys täällä tarjosi tilaisuuden vähän tutustua isäntäperheisiimme. Isäntäväki oli meitä odottamassa torilla, kun bussimme saapui kaupunkiin ja jako perheisiin tapahtui isäntien ennalta laatiman listan mukaan. Ennen kuin hajaannuttiin perheisiin, oppaamme ilmoitti, että tapaamme kahtakymmentä vaille seitsemän torilla ja kävelemme yhdessä ennalta klo seitsemäksi varattuun päivällispaikkaan muutaman korttelin päähän. Osoittautui, että yksi pariskunnistamme oli saanut väärän kokoontumisajan ja toiselle kävi niin ikävästi, että jäivät uuteen majapaikkaansa lukkojen taakse jumiin. Edelleen osoittautui, että oppaallamme ei ollut informaatiota siitä, mihin kukin oli majoitettu puhumattakaan siitä, että hänellä olisi ollut matkalaisten puhelinnumeroita. Ne pitäisi jo turvallisuussyistä aina oppaalla olla - sanokoon laki yksityisyyden suojelemisesta Suomessa mitä tahansa. Opas, joka oli tässä vaiheessa jo Helsingistä asti kehittymässä olleen flunssan tiukassa puristuksessa, jäi torille odottelemaan ja ennen pitkää kaikki löysivät onneksi perille. Opas meni majapaikkaansa lepäämään.

Päivä seitsemän vei meidät luoteeseen takaisin kohti saaren pohjoisranta ja Atlantin puolelle. Lounaalle pysähdyttiin Cienfuegosissa, missä oli 1800-luvun komeutta, mutta myös nykyaikaisempaa Kuubaa. Kaupungin keskustassa sijaitsevaa teatteria (Teatro Tomas Terry) ei suotta sanota elegantiksi.

Cienfuegosin keskustaa

Lounaspaikaltamme ravintolan toisen kerroksen terassilta oli näköala yli suojaisten Karibianmeren lahden ja horisontissa näkyi jotain erikoista. Paikalliset ihmiset kertoivat sen olevan Kuuban Sofia Haqia. Tavallisesti ajatellaan, että se on Istanbulissa. Siis mikä kupoli? Osoittautui, että NL-kuubalaisena yhteistyönä oli noin 1980 alettu rakentaa Tšernobyli-

tyyppistä ydinvoimalaa, joka oli kuitenkin jäi kesken, kun Neuvostoliitto romahti. Rakennustyö hyytyi siinä vaiheessa, eikä laitos siis aiheuta säteilyvaaraa.

Horisontissa ”Sofia Haque”, kuva: Risto Rytönen

Loput kolme päivää vietimme Varaderon noin 15 kilometriä pitkän niemimaan kärjessä Melia-hotellissa. Oli valinnanvaraa golfata tai retkeillä lähiympäristössä tai viettää laiskoja päiviä altailla tai Atlantin rantatyrskyissä. Varaderossa olimme turistikuplassa, missä ei tavallisen kuubalaisen elämästä enää muistuttanut mikään. All inclusive.

Kuuba yrittää kehittää turismista uutta tukijalkaa taloudelleen joka on liian yksipuolisesti nojannut sokerin, tupakan ja rommin tuotantoon. Näiden lisäksi valuuttatuloja saadaan nikkelin ja lääkäriyövoiman viennistä. Venezuelasta ostettavaa öljyä maksetaan siten, että merkittävä määrä kuubalaisia lääkäreitä työskentelee Venezuelassa. Kovaa valuuttaa tarvitaan kipeästi, sillä alikehittynyt maa ei tuota riittävästi edes ruokaviljaa, vaan sitäkin joudutaan tuomaan.

Meille turisteina näytettiin maata parhailta puoliltaan ja niitäkin riitti. Silmä lepäsi Kuuban ikivihreässä maisemassa, elävä musiikki soi joka paikassa kadunkulmissa ja ravintoloissa, ihmiset olivat iloisen oloisia ja erittäin ystävällisiä.

Kotiin palattiin uupuneina mutta kokemuksia rikkaampina. Tämän kirjoittaja onnistui vielä Amsterdamin matkustajien paljoudessa missaamaan AMS-HEL lennon, joten matkaan tuli bonuksena kolme ylimääräistä tuntia. Kiitän omasta ja vaimoni puolesta kaikkia matkalaisia hauska matkaseurasta.

Muistiin merkitsi
Pekka Hynynen

RIL Seniorit Kuubassa 17.-27.10.2016

Iloinen ryhmä Havannan yliopistolla, kuva: Helena Rajala

PS: Noin kuukausi matkamme jälkeen tuli Kuubasta uutinen, joka ainakin monille kuubalaisille oli suru-uutinen, vaikka Floridassa riemuittiinkin. Fidel Castro oli kuollut. Nähtäväksi jää, millaisia diilejä USA:n tuleva presidentti neuvottelee Kuuban kanssa. Ainakaan meidän matkallamme ei voi sanoa, että hiljattaiset suhteiden lämmitysaskeleet USA:n ja Kuuban välillä olisivat vielä mitenkään näkyneet Kuubassa.